

**Archeologisch proefsleuvenonderzoek
Hoofdstraat 7 te Elp,
gemeente Midden-Drenthe (DR)**

opdrachtgever	de heer E. Wiersma
datum	28 februari 2019
auteur	M.J.M. de Wit
projectleider	M.J.M. de Wit
projectnummer	19300171
versie	1.0
status	definitief
ISSN-nummer	1875-5313
MUG-publicatie	2019-18

**Protocol
4003**



M.J.M.

MUG-projectnummer	19300171
Opdrachtgever	de heer E. Wiersma Hoofdstraat 7 9442 PA Elp T: 06 11 00 51 11 E: ernestwiersma@gmail.com
MUG-publicatie	2019-18
Bevoegd gezag	Gemeente Midden-Drenthe Beleidsmedewerker bodem en archeologie Postbus 24 9410 AA Beilen T: 0593 53 92 22 E: gemeente@middendrenthe.nl
Eigenaar van de vondsten	Provincie Drenthe Postbus 122 9400 AC Assen T: 0592 36 55 55 E: archeologie@drenthe.nl
Depot voor de vondsten	Noordelijk Archeologisch Depot Nieuweweg 76 9364 PE Nuis T: 0594 64 40 00 E: nad.nuis@provinciegroningen.nl
Beheer en plaats documentatie	MUG Ingenieursbureau b.v.
Onderzoekmeldingsnummer	4672764100
Tekst	M.J.M. de Wit
Afbeeldingen	MUG Ingenieursbureau b.v., tenzij anders aangegeven
Kaartmateriaal	M. Bannink
Status	definitief
Uitgegeven door	MUG Ingenieursbureau b.v. Postbus 136 9350 AC Leek T: 0594 55 24 20 E: info@mug.nl
Datum	28 februari 2019
ISSN	1875-5313

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	1
1 Inleiding	2
1.1 Aanleiding voor het onderzoek	2
1.2 Ontwikkelingsplan opdrachtgever	2
1.3 Objectgegevens	2
1.4 Huidige situatie	2
1.5 Onderzoeksgeschiedenis	3
1.6 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel	5
1.7 Doel van het onderzoek	5
2 Het proefsleuvenonderzoek	6
2.1 Opzet van het onderzoek	6
2.2 Onderzoeksvragen	6
2.3 Bodemopbouw	7
2.4 Sporen en structuren	8
2.5 Vondstmateriaal	9
3 Conclusie	10
4 Waardering, selectieadvies en aanbeveling	11
4.1 Waardestelling	11
4.2 Selectie-advies	11
4.2.1 Selectie behoud vindplaats	11
4.2.2 Selectie voor deponering en verwijdering van vondsten	12
4.3 Aanbeveling	13
Literatuur en bronnen	14

BIJLAGEN

Bijlage 1	Plantekeningen opdrachtgever
Bijlage 2	Overzicht proefsleuf en profiel
Bijlage 3	Sporenlijst
Bijlage 4	Lijst met beperkte verklaring van de richtlijnen Waardestelling

Samenvatting

Advies

MUG Ingenieursbureau b.v. beveelt aan om het onderzoeksgebied vrij te geven voor archeologisch onderzoek. In de aangelegde proefsleuf binnen het onderzoeksgebied zijn geen behoudenswaardige archeologische resten aangetroffen. De verwachting is dat deze zich ook niet in het overige deel van het onderzoeksgebied bevinden.

Samenvatting onderzoek

Bij het proefsleuvenonderzoek zijn geen archeologische behoudenswaardige resten aangetroffen. In het vlak van de proefsleuf, aangelegd in de top van de dekzand C-horizont, zijn alleen twee (sub)recente paalsporen aangetroffen. Op het dekzand ligt een circa 50 cm dik pakket esdek waarin vondstmateriaal is aangetroffen (aardewerkscherven, fragment dierlijk bot). Deze vondsten zijn echter niet van de onderzoekslocatie zelf afkomstig, maar aangevoerd met de (plaggen)bemesting.

Indien in de proefsleuf archeologisch behoudenswaardige resten zouden worden aangetroffen, moest er - conform het PvE - direct aansluitend opgeschaald worden naar het opgraven van het complete bouwblok (220 m²). Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek was dit niet aan de orde, het overige deel van het onderzoeksgebied kan daarom worden vrijgegeven.

De bovenstaande aanbeveling is door het bevoegd gezag, gemeente Midden-Drenthe, getoetst en akkoord bevonden.

Het voorliggende onderzoek is met de grootst mogelijke zorg uitgevoerd. Indien onverhoopt toch archeologische waarden aanwezig blijken te zijn binnen de vrijgegeven gebieden, wijzen wij op de wettelijke meldingsplicht hiervan (artikel 5.10 van de Erfgoedwet) om het documenteren van toevalsvondsten te garanderen: "Degene die anders dan bij het verrichten van opgravingen een vondst doet waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat het een archeologische vondst betreft, meldt dit zo spoedig mogelijk bij Onze Minister". Deze aangifte dient te gebeuren bij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, *in casu* de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (vondstmelding via ARCHIS). De melding kan ook bij de provincie of gemeente gedaan worden (zie colofon voor contactgegevens).

1 Inleiding

1.1 Aanleiding voor het onderzoek

Aanleiding tot het hier beschreven inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven is de nieuwbouw van een schuurwoning aan Hoofdstraat 7 te Elp. Op de locatie heeft een kapschuur gestaan die afgebroken is. De nieuw te bouwen schuurwoning komt ten noorden van de afgebroken kapschuur te liggen.

Het onderzoeksgebied ligt in AMK-terrein 14472: de historische dorpskern van Elp. Omdat deze plannen met bodemversturende ingrepen gepaard gaan, is een archeologisch vooronderzoek noodzakelijk. Dit onderzoek is uitgevoerd conform de Erfgoedwet, de eisen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 4.1, de gemeentelijke beleidskaart en de richtlijnen in het PvE.

Tabel 1.1 Overzicht inzet tijd en personeel

Data veldwerk	25 februari 2019	25 februari 2019
Data uitwerking	26 februari 2019	26 februari 2019
Projectleider	M.J.M. de Wit	Senior KNA-archeoloog
Veldmedewerker	M. Bannink	KNA-archeoloog

1.2 Ontwikkelingsplan opdrachtgever

De nieuw te bouwen schuurwoning heeft een oppervlakte van 220 m². De woning wordt niet onderkelderd en wordt normaal gefundeerd (zie bijlage 1).

1.3 Objectgegevens

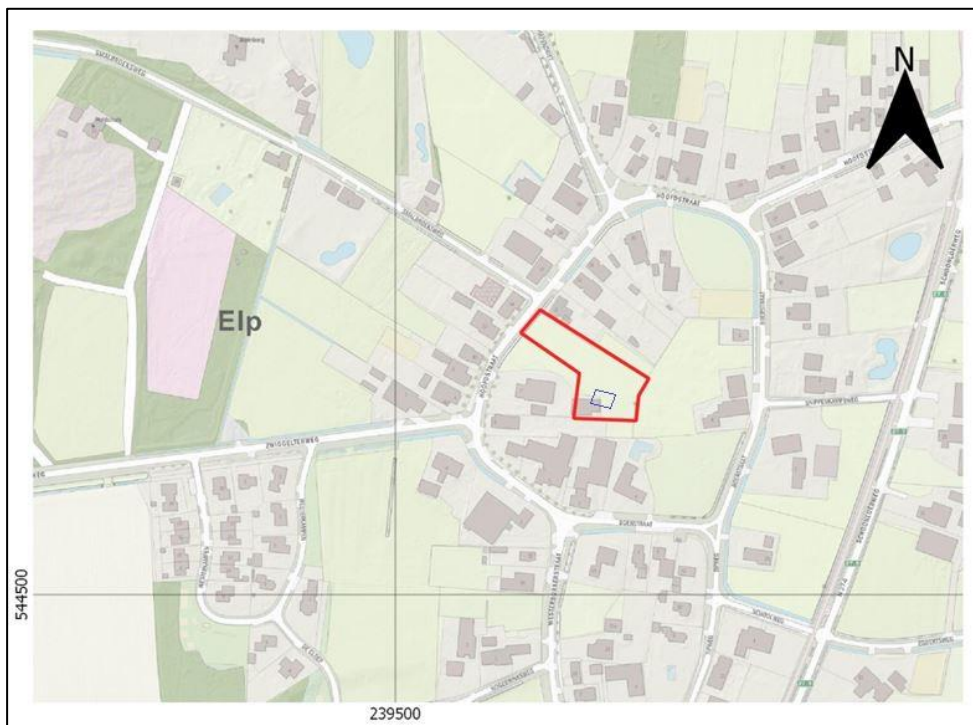
Tabel 1.2 Algemene gegevens van het onderzoeksgebied

Provincie	Drenthe
Gemeente	Midden-Drenthe
Plaats	Elp
Toponiem	Hoofdstraat 7
Kaartblad	17bn2
Coördinaten ¹	NO 239.660/ 544.649 NW 239.644/ 544.651 ZW 239.642/ 544.639 ZO 239.658/ 544.637
Oppervlakte plangebied	0,4 ha
Oppervlakte onderzoeksgebied	220 m ²
Periode	steentijd-nieuwe tijd
Landschapstype	dekzandrug met hoge zwarte enkeerdgronden

1.4 Huidige situatie

Het onderzoeksgebied ligt aan Hoofdstraat 7 te Elp, achter de hoofdwoning, en is in gebruik als tuin/ grasland. De totale oppervlakte is circa 220 m². Het onderzoeksgebied maakt deel uit van een groter plangebied (zie afbeelding 1).

¹ De contouren van het bouwblok wijken af van die in bijlage 1, aangezien de locatie van de schuurwoning iets is gewijzigd. De definitieve locatie van het bouwblok is in het veld ingemeten op aanwijzing van de opdrachtgever



Afbeelding 1. Topografische kaart, inclusief RD-coördinaten, met hierop aangegeven de het plangebied (contour) en de onderzoekslocatie (blauwe contour) en omgeving (bron: Rap 2018, figuur 1)

1.5 Onderzoeksgeschiedenis

De volgende tekst is overgenomen uit De Wit (2019, p. 5).

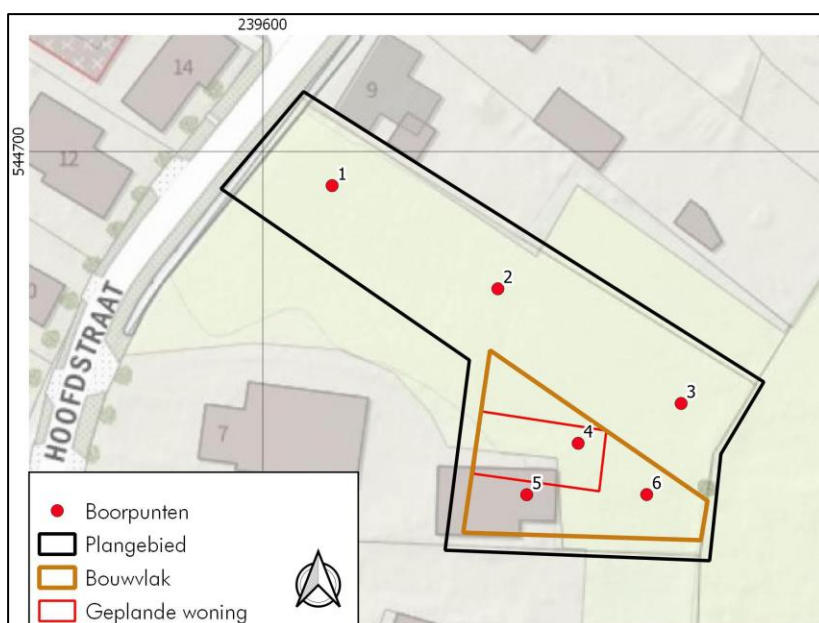
Het plangebied maakt deel uit van AMK-terrein 14472: de historische dorpskern van Elp. Volgens de archeologische beleidskaart van gemeente Midden-Drenthe (Tolsma & Marinelli 2012) geldt dat binnen AMK-terreinen bij plangebieden groter dan 100 m² archeologisch onderzoek vereist is. Ook valt het plangebied binnen het bestemmingsplan Elp met een dubbelbestemming Waarde Archeologie. Dit houdt in dat bij verstoringen groter dan 70 m² en dieper dan 30 cm-mv archeologisch onderzoek vereist is. Het bestemmingsplan is leidend.

In de omgeving van Elp zijn meerdere vondstmeldingen bekend die aangeven dat het gebied in de prehistorie intensief werd gebruikt. De belangrijkste hiervan is de vindplaats aan de Smalbroeksweg-Noord, ten noordwesten van het dorp. Hier zijn in 1961 en 1962 door het toenmalige Biologisch-Archeologisch Instituut (BAI, nu Groningen Instituut voor Archeologie (GIA)) een tumulus en omringende nederzetting gevonden uit de bronstijd (Archis-identificatienummer 2758004100, Waterbolk 1964). Dit onderzoek is van groot belang geweest voor de Noord-Nederlandse archeologie. Het is het klassieke voorbeeld van een bronstijdnederzetting op de noordelijke zandgronden. Naast graven zijn hier de plattegronden gevonden van tien lange huizen, een groot aantal schuren en boerenerven. Ze beslaan ongeveer zeven eeuwen van bewoning (van 1600 tot 900 voor Chr.). De huisplattegronden die hier zijn gevonden worden staan model voor het huistype Elp: een drieschepig en lang huis dat naast een woondeel ook een staldeel had met ruimte voor 20 tot 30 stuks. Andere belangrijke vindplaatsen liggen ten zuid(west)en van het dorp. Het eerste bestaat uit een complex met vuurstenen artefacten (Archis-identificatienummer 2757876100). Het complex bestaat uit één kern, negentien klingen en één naaldvormige spits en dateert uit het mesolithicum. Het is gevonden tijdens niet-archeologische werkzaamheden in 1964 (Price 1980). Het tweede betreft het Zuidveld waar tijdens een opgraving in 1936 een urnenveld gevonden uit de late bronstijd en de vroege ijzertijd gevonden (Archis-identificatienummer 3085463100, Van Giffen 1938).

Binnen het plangebied is een archeologisch bureau- en booronderzoek uitgevoerd (Rap 2018). In zowel de boring die bij het vooronderzoek binnen het huidige onderzoeksgebied is gezet (boring 4) als in drie boringen in de directe omgeving (boringen 3, 5 en 6) is in de top van het dekzand handgevoemd aardewerk aangetroffen dat niet nader is gedateerd dan 'prehistorisch' (zie afbeelding 2). Mogelijk zijn deze vondsten afkomstig van een nederzettingsterrein of een grafveld.

Uit de bouwvoor/het esdek is jonger vondstmateriaal afkomstig. Dit materiaal kan met plaggenbemesting zijn meegekomen in de periode dat het terrein als landbouwgrond dienst deed (es).

Op basis van de resultaten van dit onderzoek is een selectieadvies opgesteld. Voor de nieuwbouwlocatie is een archeologisch proefsleuvenonderzoek geadviseerd vanwege de hoge archeologische verwachting. Het bevoegd gezag, gemeente Midden-Drenthe, heeft dit advies over genomen.



Afbeelding 2. Boorpuntenkaart vooronderzoek (bron: Rap 2018, figuur 9)

Tabel 1.3 Vereenvoudigde archeologische tijdsschaal (bron: Brandt et al. 1992)

Periode	Van	Tot
Oude steentijd of paleolithicum	-	8800 voor Chr.
Midden steentijd of mesolithicum	8800 voor Chr.	4900 voor Chr.
Nieuwe steentijd of neolithicum	5300 voor Chr.	2000 voor Chr.
Bronstijd	2000 voor Chr.	800 voor Chr.
IJzertijd	800 voor Chr.	12 voor Chr.
Romeinse tijd	12 voor Chr.	450 na Chr.
Vroege middeleeuwen	450 na Chr.	1050 na Chr.
Late middeleeuwen	1050 na Chr.	1500 na Chr.
Nieuwe tijd	1500 na Chr.	heden

1.6 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Binnen het onderzoeksgebied kunnen archeologische resten uit alle archeologische perioden verwacht worden.

De te verwachten structuren en sporen uit de steentijd kunnen bestaan uit haardkuilen en een strooiing van bewerkte vuursteen of bewerkingsafval. Ook kunnen uit deze periode vlakgraven verwacht worden. Voor de periode bronstijd-middeleeuwen/nieuwe tijd kunnen de sporen bestaan uit nederzettingssporen als paalkuilen, wandgreppels, waterputten, afval- en voorraadkuilen en hutkommen en mogelijk uit resten van graven (grafheuvels, inhumatie- en crematiegraven).

1.7 Doel van het onderzoek

Doel van een proefsleuvenonderzoek is het aanvullen en toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting, zoals geformuleerd in het vooronderzoek (Rap 2018).

2 Het proefsleuvenonderzoek

2.1 Opzet van het onderzoek

Binnen het onderzoeksgebied is één proefsleuf aangelegd van 2 x 11 m (22 m²). In de proefsleuf is één vlak aangelegd, in de top van het dekzand. Het vlak is bereikt door laagsgewijs te verdiepen vanaf de onderkant van de bouwvoor. Hierbij is machinaal in dunne lagen verdiept, waarbij telkens voor het verdiepen aan met een schep deze laag doorzocht is op de aanwezigheid van vondstmateriaal. Tijdens het laagsgewijs verdiepen is elke laag met een metaaldetector gecontroleerd op aanwezige metaalvondsten. Vondsten die zijn gedaan tijdens het verdiepen zijn als aanlegvondsten per stratigrafische laag en per vak van 2 x 2 m verzameld. Het vlak is digitaal ingemeten met gps en gefotografeerd. In de proefsleuf is één profielkolom bodemkundig beschreven, getekend op schaal 1:20 en gefotografeerd.

Conform het PvE (De Wit 2019) moest er, als er zich in de proefsleuf archeologisch behoudenswaardige resten zouden bevinden, direct aansluitend opgeschaald worden naar het opgraven van het complete bouwblok (220 m²). Dit was echter niet nodig (zie paragrafen 2.3 t/m 2.5).



Afbeelding 3. Foto van het onderzoeksgebied bij de aanleg van de proefsleuf. De foto is gericht naar het noordwesten.

2.2 Onderzoeksvragen

In het Programma van Eisen, dat is opgesteld door MUG Ingenieursbureau b.v. (De Wit 2019) zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

Landschappelijk

1. *Wat is de geologische/bodemkundige opbouw van het onderzoeksgebied?*
2. *Wat is de relatie tussen de aangetroffen sporen/vondsten en de ligging in het landschap?*

Archeologisch

3. *Bevinden zich binnen het onderzoeksgebied archeologische resten? Zo ja,*
4. *Wat is de aard, de omvang en de datering van de aanwezige archeologische resten?*

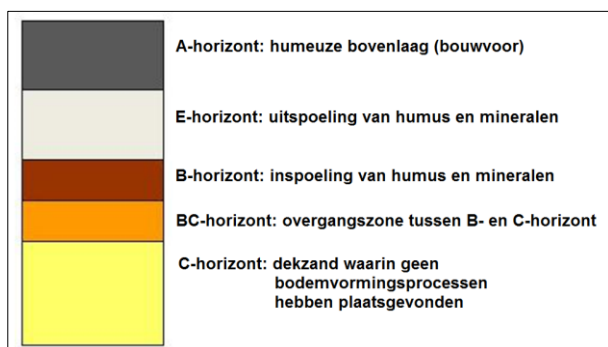
5. *Wat is hun diepteligging en fysieke kwaliteit?*
6. *Is er sprake van verschillende bewoningsfasen?*
7. *Welke materiaalcategorieën zijn aanwezig en wat is hun ruimtelijke spreiding, datering en conservering?*
8. *Dragen de resultaten van het onderzoek bij aan de kennis over de onderzoekkaders van de NOaA? Zo ja, op welke wijze?*
9. *Wat is de relatie tussen de aangetroffen vindplaats en vindplaatsen in de directe omgeving?*

2.3 Bodemopbouw

Aan de uiterste noordkant van de sleuf zijn vlak onder het maaiveld resten puin en een dunne ophogingslaag van geel zand aanwezig. Deze kunnen worden gerelateerd aan de boerderij die hier tot 1930 heeft gestaan en die de voorloper is van de huidige boerderij aan Hoofdstraat 7.²

Hieronder en in het overige deel van de proefsleuf is de bodemopbouw intact. Het dekzand binnen het onderzoeksgebied betrof oorspronkelijk een podzolbodem waarvan alleen de C- en een deel van de B-horizont nog aanwezig is (zie afbeelding 4). Vanaf mogelijk de late middeleeuwen is binnen het onderzoeksgebied door plaggenbemesting een esdek ontstaan. Plaggenbemesting, of potstalcultuur, werd met name op de schrale zandgronden toegepast. Het bouwland werd bemest door plaggen die bestonden uit organisch materiaal (bijvoorbeeld heide) dat werd gemengd met dierlijke mest. Het organische materiaal werd opgenomen door de bodem of oxideerde en het sediment bleef achter. Hierdoor werd op den duur het bouwland opgehoogd.

Van boven naar onder bestaat de bodemopbouw binnen het onderzoeksgebied uit de bouwvoor (S900), een es- of plaggendeek (S901), een menglaag tussen de onderkant van het es- of plaggendeek en de eronder liggende podzol B/C-horizont (S902) en de C-horizont (S1, zie afbeelding 5). Het esdek heeft een dikte van ongeveer 50 cm en is onderverdeeld in twee lagen. De bovenste laag (v1) bestaat uit donkerbruingrijs zwak humeus zand, de onderste laag (v2) is grijzer van kleur dan de bovenste en bevat meer houtskool en vondstmateriaal (zie paragraaf 2.5).



Afbeelding 4. Schematische weergave van een podzolbodem

² Mondelinge mededeling opdrachtgever



Afbeelding 5. Profielfoto, waarbij S900 = bouwvoor, S901 = esdek/plaggendek, S902 = menglaag onderkant esdek/plaggendek met B/C-horizont, S1= C-horizont

2.4 Sporen en structuren

In de proefsleuf zijn, afgezien van twee (sub)recente paalkuilen (S2 en S3) geen archeologische sporen gevonden.



Afbeelding 5. Foto van het aangelegde vlak in de proefsleuf

2.5 Vondstmateriaal

Bij het onderzoek zijn zes vondsten verzameld (zie tabel 2.1). Deze vondsten bestaan uit vijf scherven aardewerk en een fragment dierlijk bot. Het aardewerk betreft drie kleine scherven handgevormd aardewerk met steengruis-magering en twee scherven roodbakkend draaischijfaardewerk waarvan één scherf resten van glazuur heeft. De handgevormde scherven kunnen vanwege hun gefragmenteerde staat en het ontbreken van karakteristieke kenmerken niet goed worden gedateerd. Het zou zowel om prehistorisch aardewerk kunnen gaan als om scherven van laatmiddeleeuws kogelpotaardewerk. Het handgevormde aardewerk dateert uit de periode late middeleeuwen-nieuwe tijd. Het fragment bot betreft een klein ribfragment. Het is onverbrand.

Alle vondsten zijn afkomstig uit het esdek (S901), voornamelijk uit de onderste laag hiervan. De vondsten zullen zijn aangevoerd met de plaggen en mest die zijn gebruikt voor de bemesting van de akkers. Op basis van deze context - de vondsten zijn aangevoerd en niet van de locatie zelf afkomstig - en de conservering is voorgesteld de vondsten te deselecteren/niet te deponeren. Dit voorstel is goedgekeurd door de provincie Drenthe, de eigenaar van de vondsten.³

Tabel 2.1 Overzicht van het uit te werken en te conserveren vondstmateriaal

Verzameld materiaal		Uit te werken materiaal			
Materiaalcategorie	Aantal	Selectie	Conserveren	Dateren	Deselectie
Aardewerk handvorm	3	0	0	0	3
Aardewerk draaischijf	2	0	0	0	2
Dierlijk bot	1	0	0	0	1

³ Mail dd. 27-2-2019

3 Conclusie

Bij het proefsleuvenonderzoek zijn geen archeologisch behoudenswaardige resten aangetroffen. In het vlak van de proefsleuf, aangelegd in de top van de dekzand C-horizont, zijn alleen twee (sub)recente paalsporen aangetroffen. Op het dekzand ligt een circa 50 cm dik pakket esdek waarin vondstmateriaal is aangetroffen (aardewerkscherven, fragment dierlijk bot). Deze vondsten zijn echter niet van de onderzoekslocatie zelf afkomstig, maar aangevoerd met de (plaggen)bemesting.

Indien in de proefsleuf archeologisch behoudenswaardige resten zouden worden aangetroffen, moest er -conform het PvE (De Wit 2019) - direct aansluitend opgeschaald worden naar het opgraven van het complete bouwblok (220 m²). Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek was dit niet aan de orde, het overige deel van het onderzoeksgebied kan daarom worden vrijgegeven.

Gezien de weinige archeologische resultaten die het onderzoek heeft opgeleverd, kunnen alleen onderzoeksvragen 1 en 7 uit het PvE beantwoord worden:

1. Wat is de geologische/bodemkundige opbouw van het onderzoeksgebied?

Het onderzoeksgebied ligt op een dekzandrug. Het dekzand binnen het onderzoeksgebied betrof oorspronkelijk een podzolbodem waarvan alleen de C- en een deel van de B-horizont nog aanwezig is. Vanaf mogelijk de late middeleeuwen is binnen het onderzoeksgebied door plaggenbemesting een esdek ontstaan. Het esdek heeft een dikte van ongeveer 50 cm en is onderverdeeld in twee lagen. De bovenste laag (v1) bestaat uit donkerbruingrijs zwak humeus zand, de onderste laag (v2) is grijzer van kleur dan de bovenste en bevat meer houtskool en vondstmateriaal. Tussen de dekzand C-horizont en het esdek ligt een menglaag van de onderkant van het esdek met de B/C-horizont. Op het esdek ligt de bouwvoor.

7. Welke materiaalcategorieën zijn aanwezig en wat is hun ruimtelijke spreiding, datering en conservering?

Bij het onderzoek zijn vijf scherven aardewerk en een fragment bot verzameld. Het aardewerk betreft drie kleine scherven handgevormd aardewerk met steengruismagering en twee scherven roodbakkend draaischijfaardewerk waarvan één scherf resten van glazuur heeft. De handgevormde scherven kunnen vanwege hun gefragmenteerde staat en het ontbreken van karakteristieke kenmerken niet goed worden gedateerd. Het zou zowel om prehistorisch aardewerk kunnen gaan als om scherven van laatmiddeleeuws kogelpotaardewerk. Het draaischijfaardewerk dateert uit de periode late middeleeuwen-nieuwe tijd. Het fragment bot betreft een klein ribfragment. Het is onverbrand. Het vondstmateriaal heeft een matige (aardewerk) tot goede (bot) conservering. Alle vondsten zijn afkomstig uit het esdek (S901), voornamelijk uit de onderste laag hiervan. De vondsten zullen zijn aangevoerd met de plaggen en mest die zijn gebruikt voor de bemesting van de akkers.

4 Waardering, selectieadvies en aanbeveling

4.1 Waardestelling

Hieronder vindt u de waardestelling van de resultaten volgens de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 4.1. De waardering bestaat uit een scoretabel met uitleg en een beslissingsstroomschema. In de scoretabel worden de resultaten van het onderzoek van een gewicht voorzien (waarde 1-3). Een laag getal staat voor een lage waarde en een hoog getal voor een hoge waarde. Het stroomdiagram geeft op basis van de scores aan of de vindplaats behoudenswaardig is of niet. De behoudenswaardigheid is het hoofdcriterium voor het bepalen van de noodzaak voor vervolgonderzoek (bijlage 4) geeft een beperkte verklaring van de richtlijnen waardestelling). Een volledige beschrijving van de normen en regels voor de waardering staat op de website van de SIKB.⁴

Tabel 4.1 Scoretabel voor de waardestelling

<i>Beleving</i>	<i>score</i>	<i>reden</i>
Schoonheid	nvt	Wordt niet gescoord
Herinneringswaarde	nvt	Wordt niet gescoord
<i>Fysieke kwaliteit</i>	<i>score</i>	<i>reden</i>
Gaafheid	2	De gaafheid van de bodemopbouw is redelijk/goed. De conservering van de in het esdek aangetroffen vondsten is matig (aardewerk) tot goed (bot).
Conservering	2	
<i>Inhoudelijke kwaliteit</i>	<i>score</i>	<i>reden</i>
Zeldzaamheid	1	In de proefsleuf zijn geen behoudenswaardige archeologische resten aangetroffen.
Informatiewaarde	1	
Ensemblewaarde	1	
Representativiteit	1	

4.2 Selectie-advies

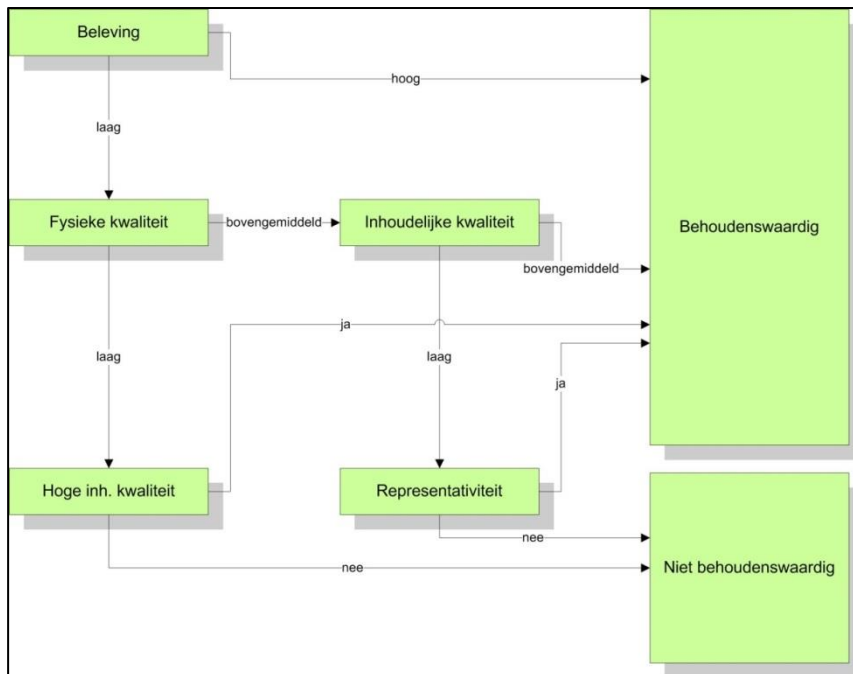
4.2.1 Selectie behoud vindplaats

Bij het doorlopen van het bovenstaande stroomschema met de uitkomsten van de scoretabel is de uitkomst 'niet-behoudenswaardig' (zie afbeelding 6). Dit wil zeggen dat er geen of te weinig archeologische resten in de bodem aanwezig zijn, om de aanwezigheid van een vindplaats vast te stellen en hiervan een goede interpretatie te geven. Daarom wordt geadviseerd af te zien van verder onderzoek en het onderzoeksgebied vrij te geven voor de geplande werkzaamheden van de opdrachtgever.

Het voorliggende onderzoek is met de grootst mogelijke zorg uitgevoerd. Indien onverhoopt toch archeologische waarden aanwezig blijken te zijn binnen de vrijgegeven gebieden, wijzen wij op de wettelijke meldingsplicht hiervan (artikel 5.10 van de Erfgoedwet) om het documenteren van toevalsvondsten te garanderen: *“Degene die anders dan bij het verrichten van opgravingen een vondst doet waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat het een archeologische vondst betreft, meldt dit zo spoedig mogelijk bij Onze Minister”*. Deze aangifte dient te gebeuren bij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, *in casu* de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

⁴ www.sikb.nl, Protocol 4003 VS06

(vondstmelding via ARCHIS). De melding kan ook bij de provincie of gemeente gedaan worden (zie colofon voor contactgegevens).



Afbeelding 6. Het stroomdiagram 'Behoudenswaardige vindplaatsen', KNA 4.1

4.2.2 Selectie voor deponering en verwijdering van vondsten

Vanwege de geringe archeologische waarde van de vondsten op basis van de context is voorgesteld de vondsten te deselecteren/niet te deponeren. Dit voorstel is goedgekeurd door de provincie Drenthe, de eigenaar van de vondsten.⁵

⁵ E-mail 27 februari 2019

4.3 Aanbeveling

MUG Ingenieursbureau b.v. beveelt aan om het onderzoeksgebied vrij te geven voor archeologisch onderzoek. In de aangelegde proefsleuf binnen het onderzoeksgebied zijn geen behoudenswaardige archeologische resten aangetroffen. De verwachting is dat deze zich ook niet in het overige deel van het onderzoeksgebied bevinden.

De bovenstaande aanbeveling is door de bevoegd gezag, gemeente Midden-Drenthe, getoetst en akkoord bevonden.⁶

⁶ E-mail gemeente Midden-Drenthe 26 februari 2019

Literatuur en bronnen

Geraadpleegde literatuur

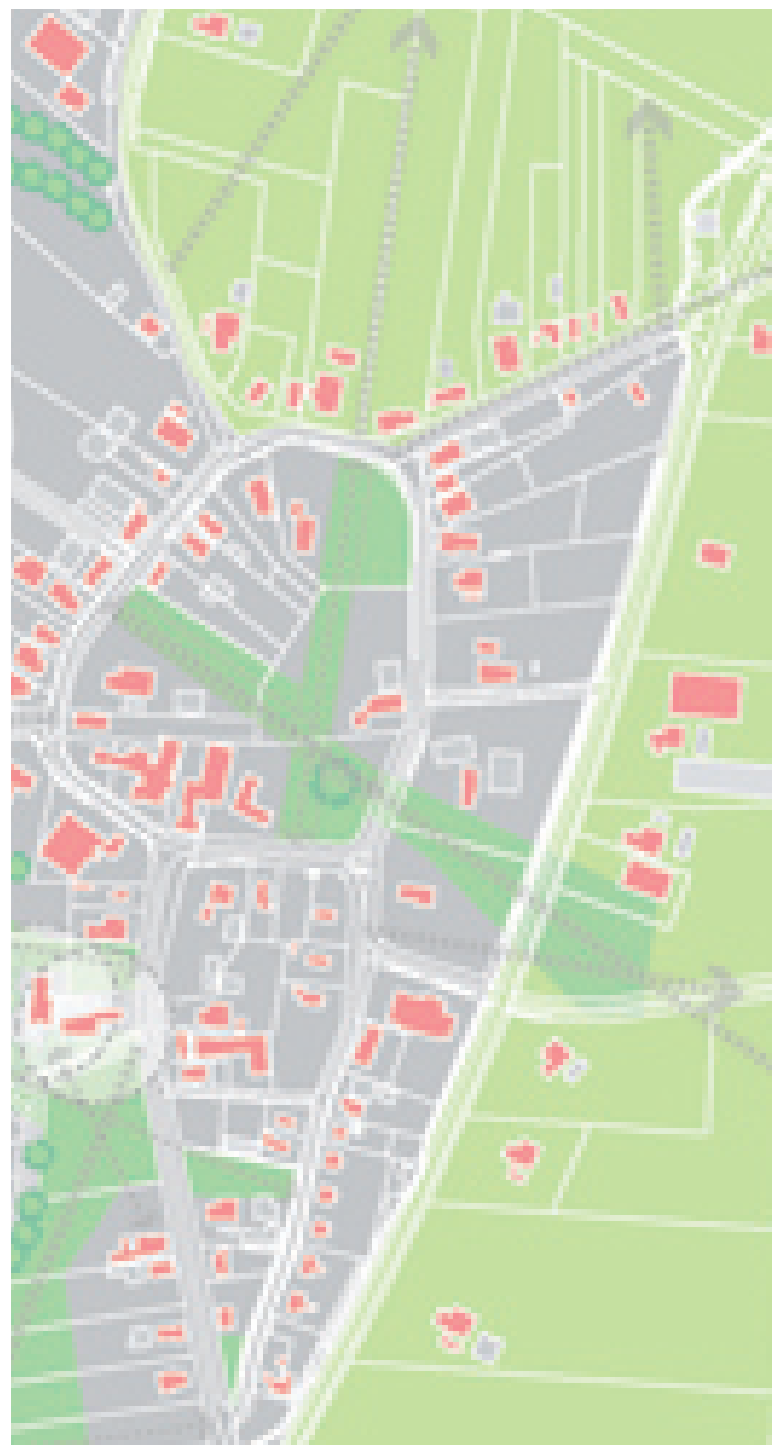
- Brandt, R.W. et al. (red), 1992. *Archis, Archeologisch basisregister, versie 1.0*. Amersfoort.
- Giffen, A.E., 1938. Een kringgreppelveld in het Zuidveld te Elp, gem. Westerbork. *Nieuwe Drentse Volksalmanak* 56, pp. 103-104.
- Price, T.D., 1980. The Mesolithic of the Drents Plateau. *Berichten van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek* 30, pp. 11-63.
- Rap, R., 2018. *Elp, Hoofdstraat 7 (Gemeente Midden-Drenthe, Dr.)*. 'Een Archeologisch Bureauonderzoek & Inventariserend Veldonderzoek, verkennende fase (IVO-O)'. Zuidhorn (Steekproefrapport 2018-11/02).
- Tolsma, J. & M.G. Marinelli, 2012. *Archeologische verwachtings- en beleidskaart gemeente Midden-Drenthe*. Heerenveen (Oranjewoud projectnr. 234433).
- Waterbolk, H.T., 1964. The Bronze Age settlement at Elp. *Helinium* 4, pp. 97-131.
- Wit, M.J.M. de, 2019. *Programma van Eisen archeologisch proefsleuvenonderzoek met mogelijke doorstart naar opgraving ter plaatse van Hoofdstraat 7 te Elp, gemeente Midden-Drenthe (DR)*. Leek (MUG-Publicatie 2019-11).

Geraadpleegde bronnen

- KNA (www.sikb.nl);
- Esri Nederland & Community Maps Contributors;
- Archis3 via <https://zoeken.cultureelerfgoed.nl>, aangevuld met gegevens uit de downloadbare bestanden van Archis2;
- gegevens opdrachtgever.

Bijlage 1 Plantekeningen opdrachtgever

NIEUWE VERKAVELING & SCHUURWONING ELP



schetsontwerp

Datum: 18.07.2018



COLOFON

DAAD Architecten B.V.
9411 PM Beilen
Tel. 0593 582450
fax 0593 582451
E-mail info@daad.nl
Website www.daad.nl

Projectnummer: 17035
Contactpersonen: Rob Hendriks

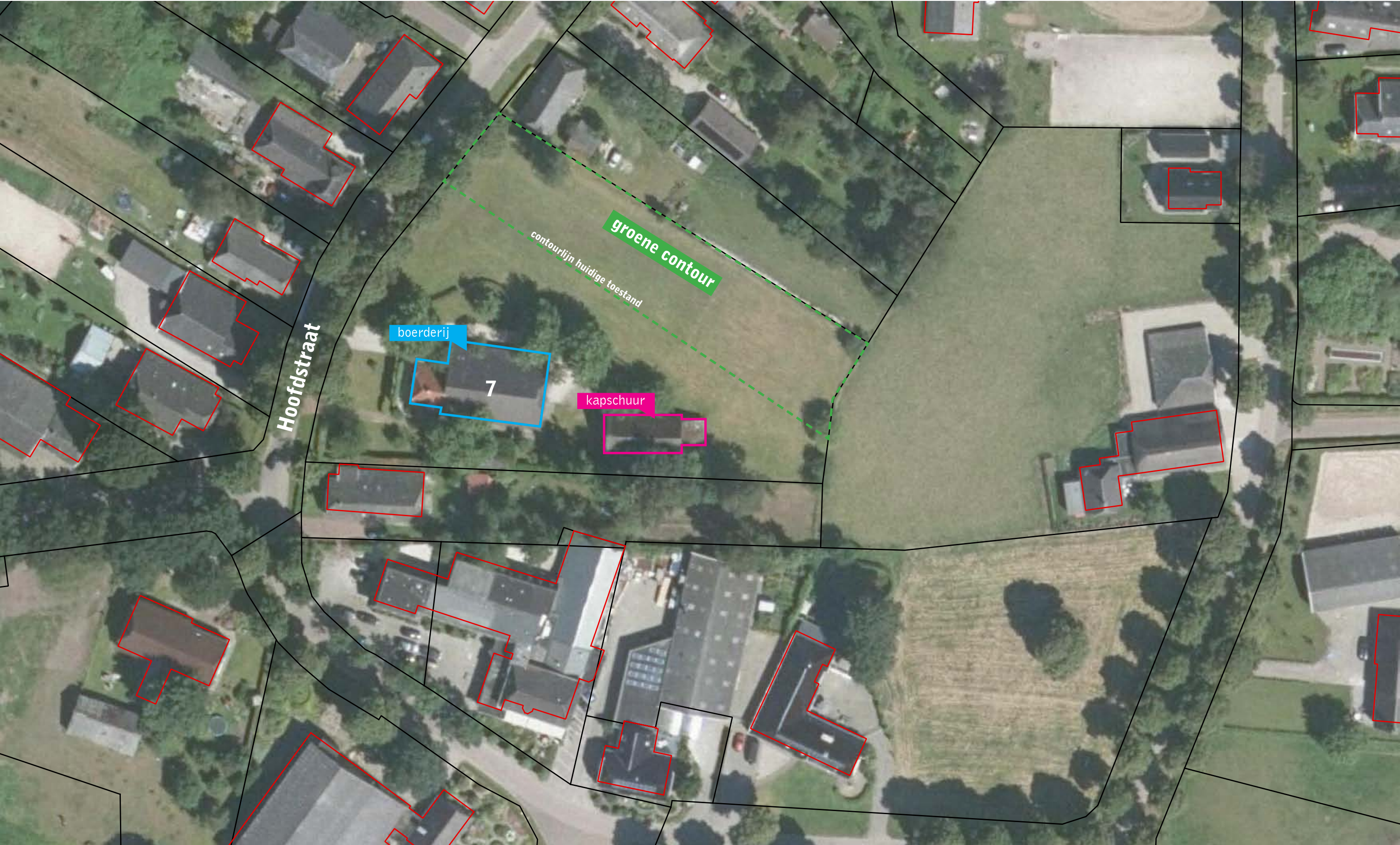
Inhoud

Projectlocatie
Bestaande boerderij
Voormalige kapschuur

Historische kaarten
Indicatie groene contouren 'op dorpse schaal' & fragment bestemmingsplan
Analyse kapschuren
Referentiebeelden kapschuren

Nieuwe verkaveling
Schetsontwerp





SCHUURWONING ELP
BESTAANDE BOERDERIJ





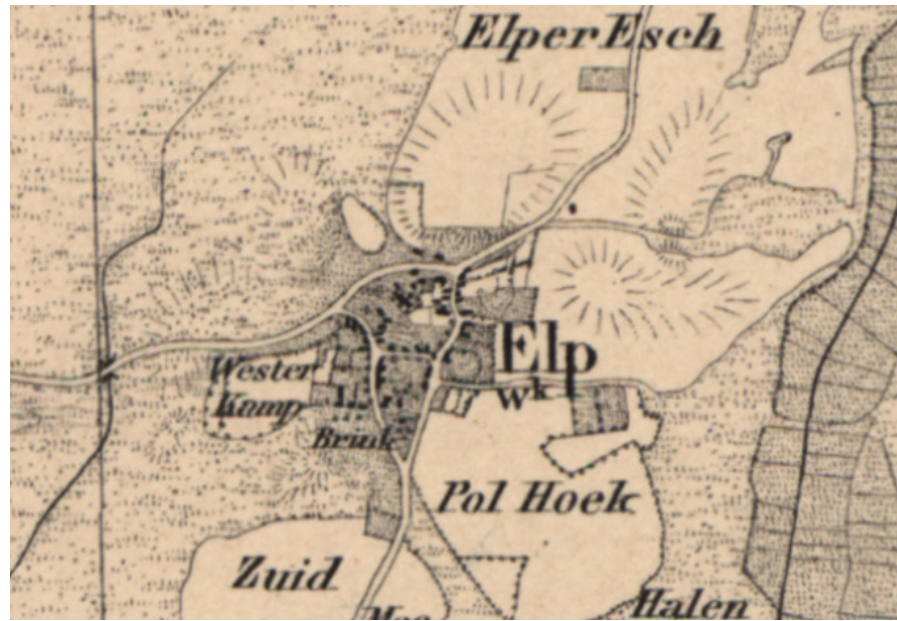
SCHUURWONING ELP
VOORMALIGE KAPSCHUUR





SCHUURWONING ELP

HISTORISCHE KAARTEN



1900



1925



1950



1975



2000



2016



indicaties 'Groene contouren'



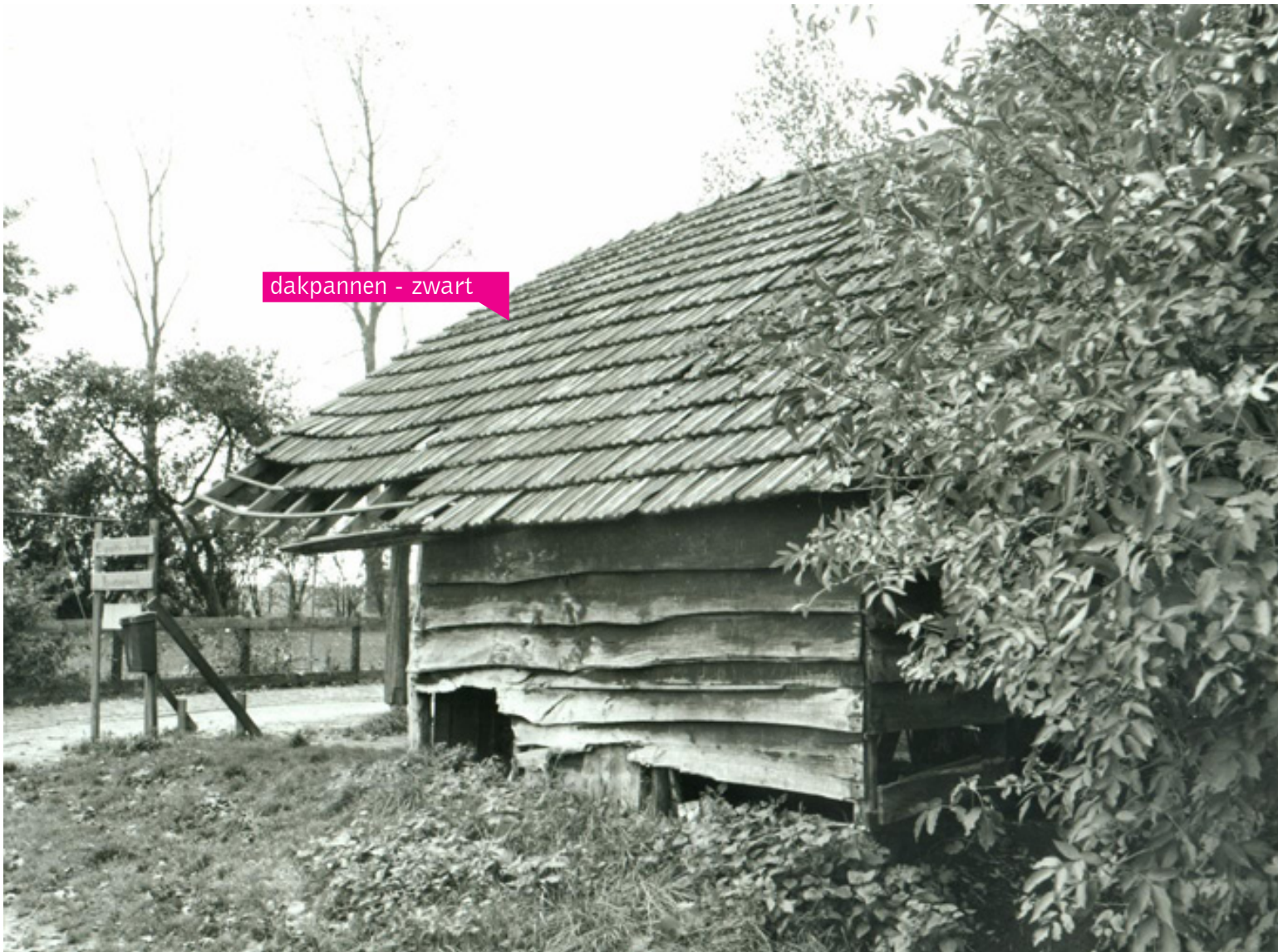
Fragment bestemmingsplan

dorpsgrenzen			
	in- breiden	uit- breiden	
contour vlakken	donker groen	nee	nee
	licht groen	nee	afranden entrees verbouw
	grijs	bouwstenen	doorbrinken afranden entrees

SCHUURWONING ELP
ANALYSE KAPSCHUREN



westerbork 1970



westerbork

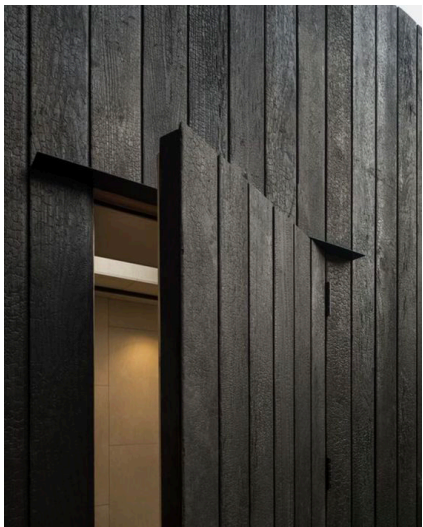


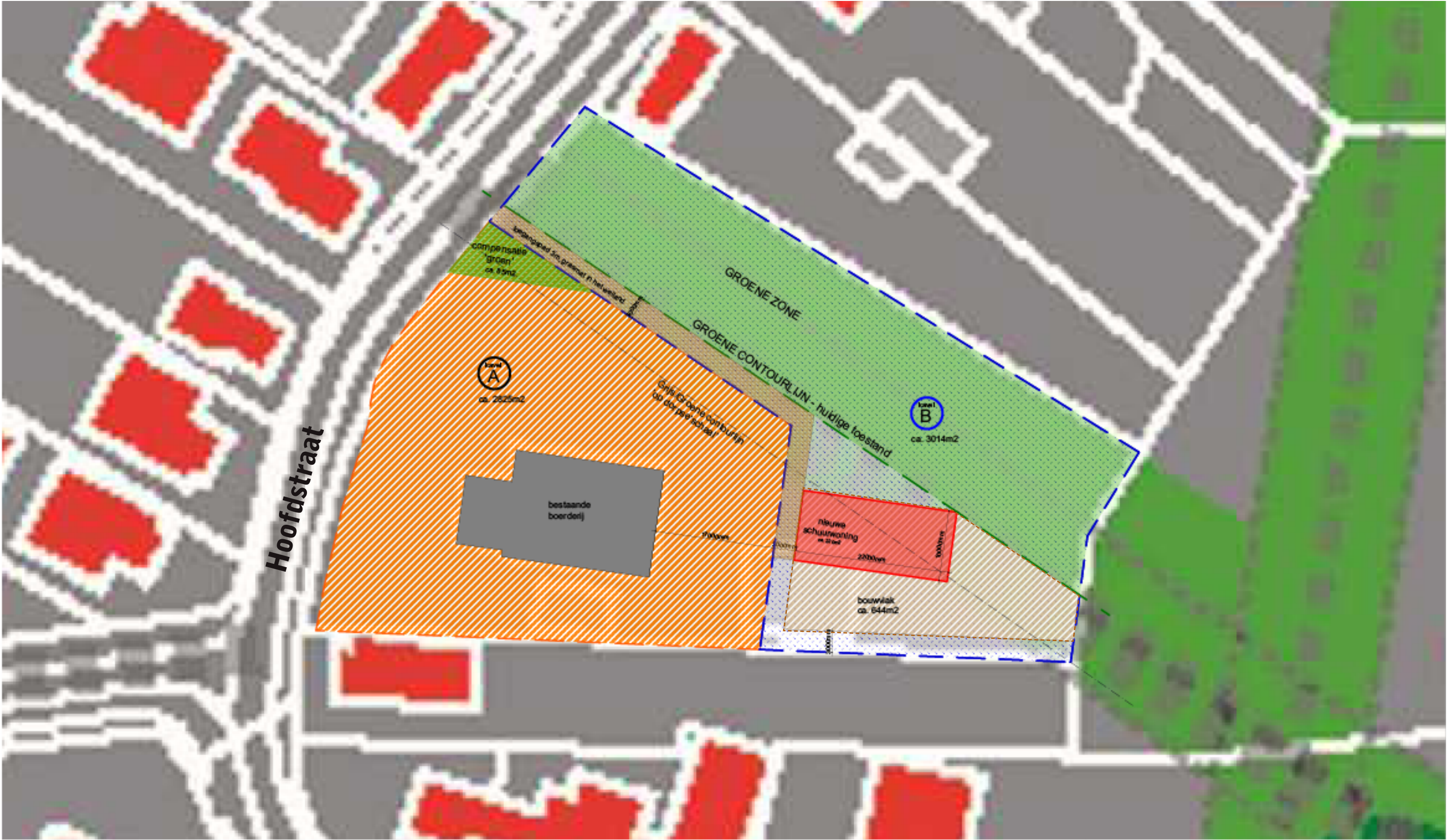
westerbork



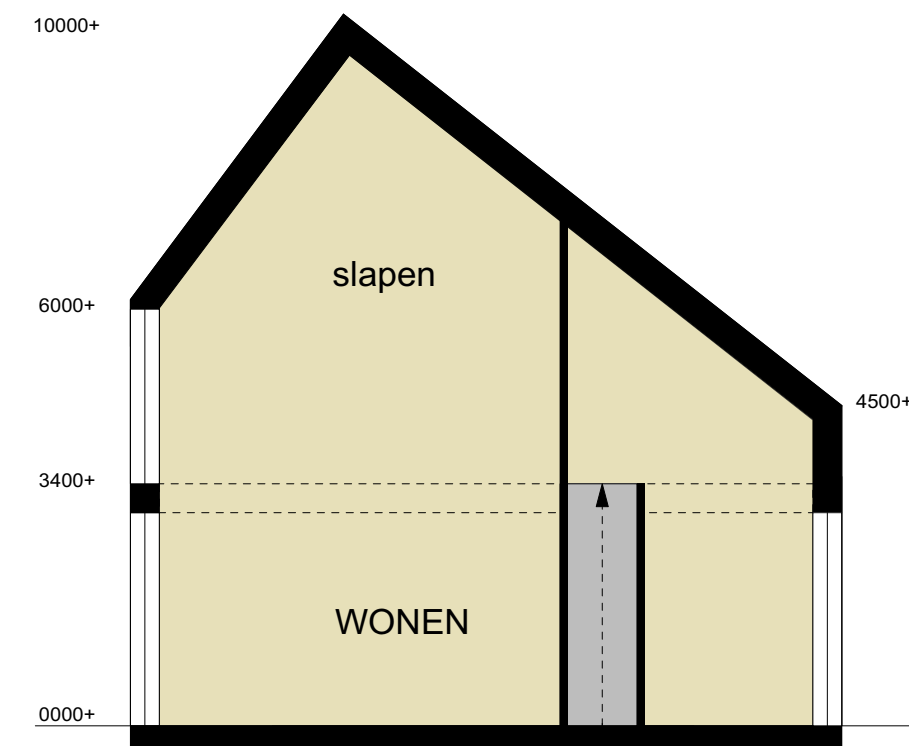
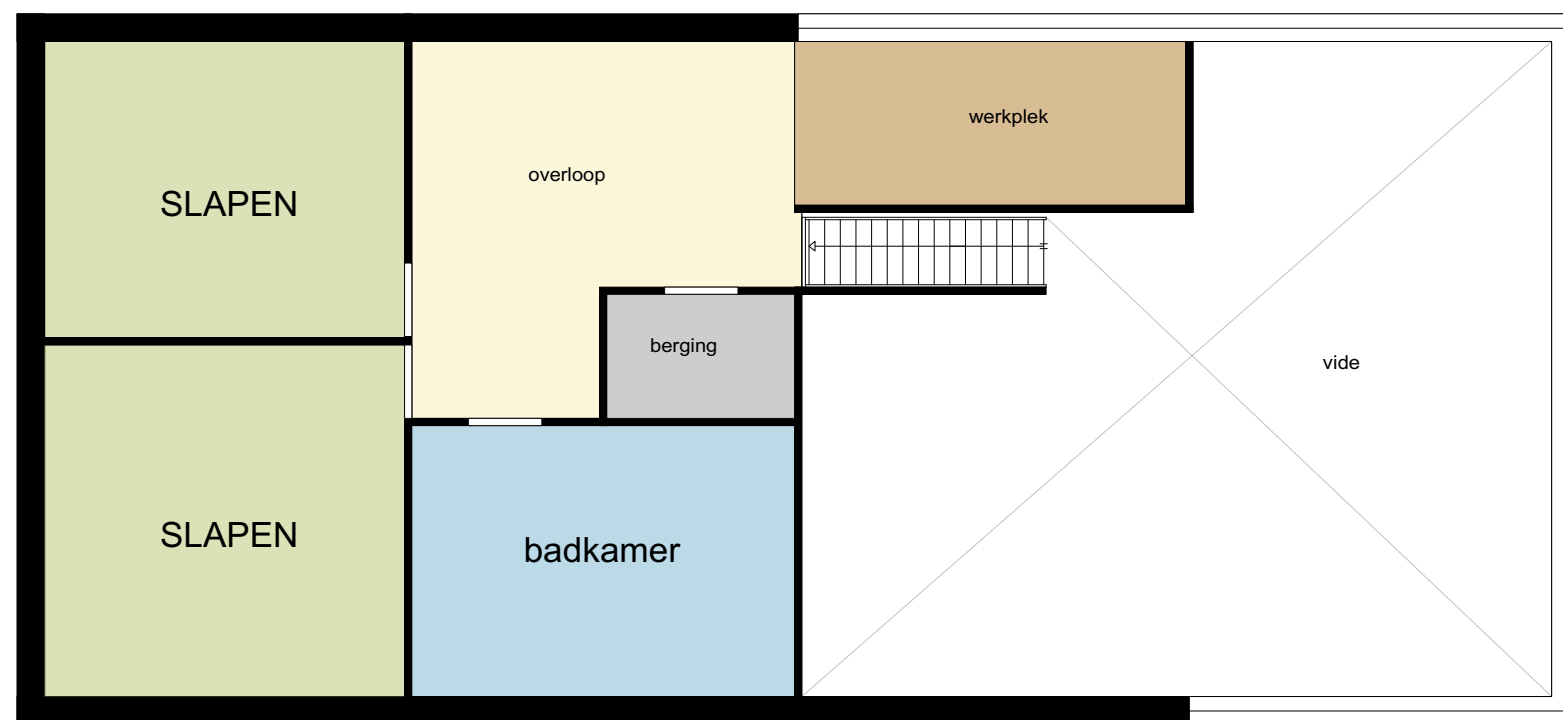
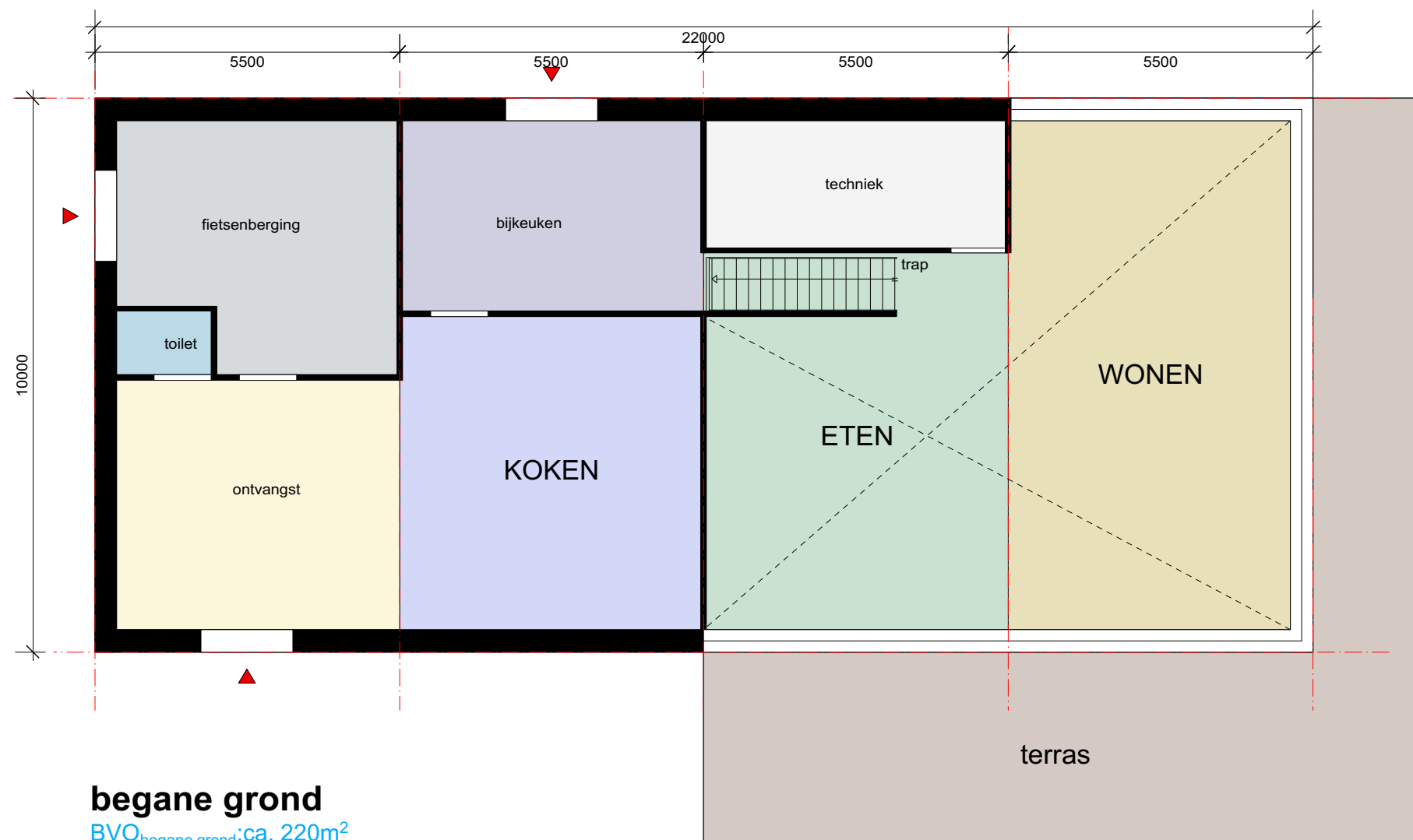
Sleen

SCHUURWONING ELP
REFERENTIEBEELDEN KAPSCHUREN





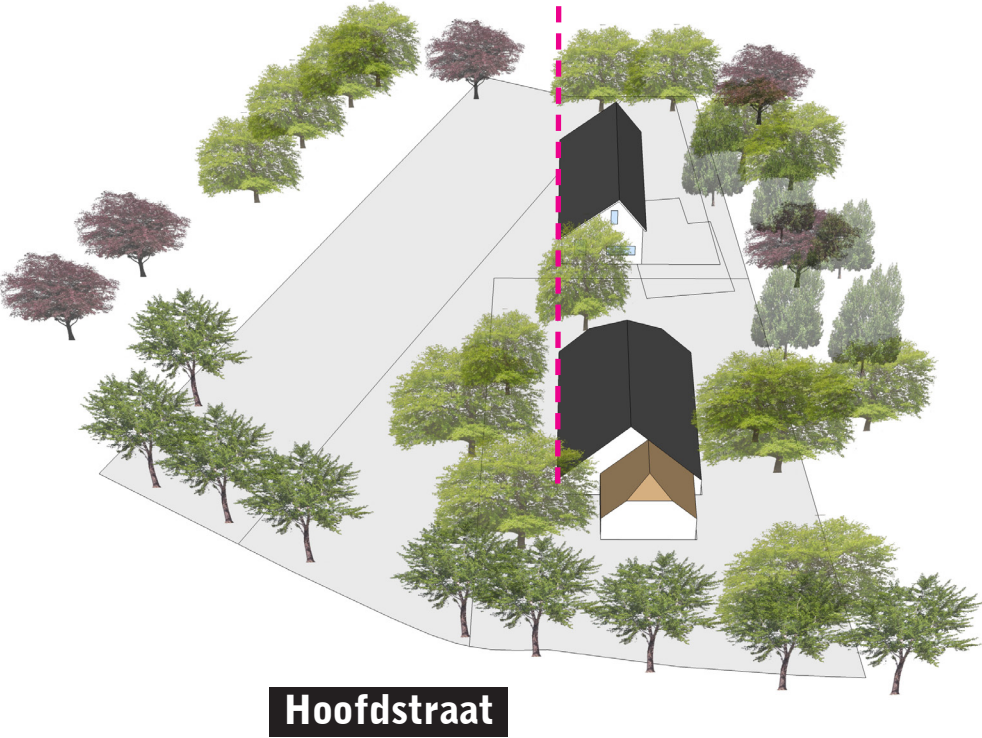
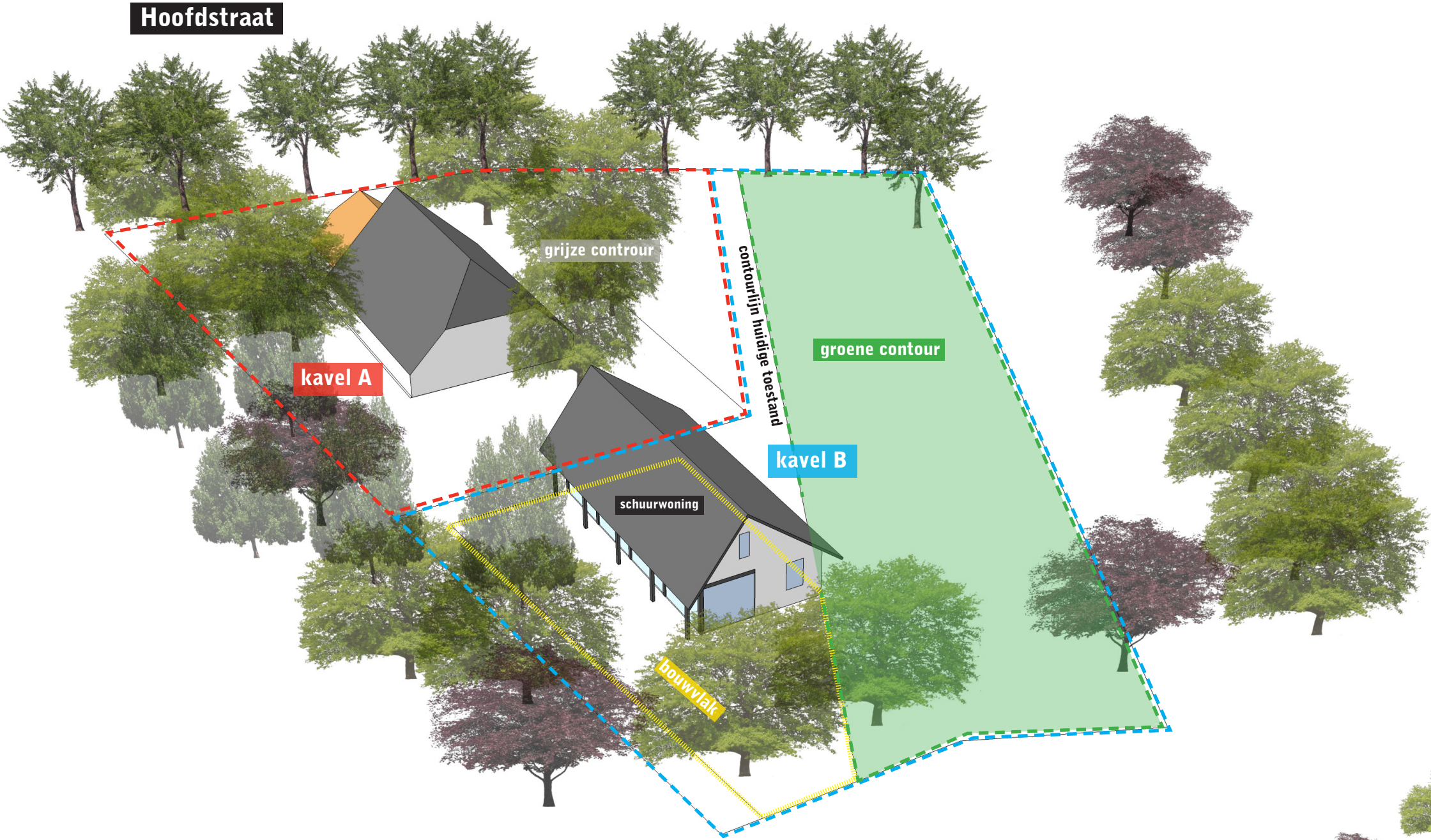
SCHUURWONING ELP SCHETSONTWERP

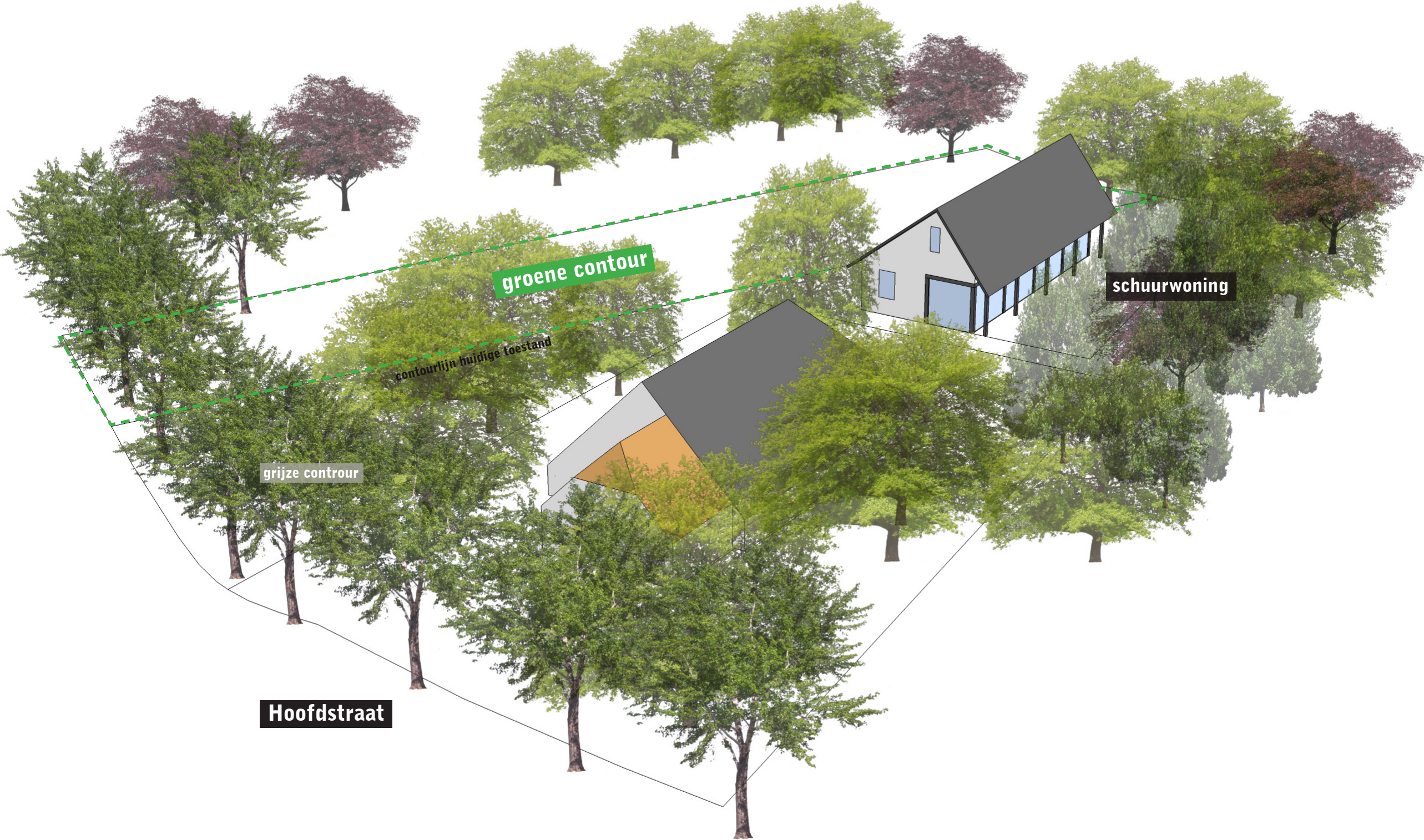


- nieuwe schuurwoning binnen bouwvlak bestemmingsplan;
- schuurwoning om het verlengde van boerderij;
- kaprichting schuurwoning zelfde richting als bestaande boerderij;
- zuidzijde van de woning open karakter;
- berging, bijkeuken en trap verwerkt in een gesloten volume;
- Slapen en badkamer op de verdieping;
- Grote vide zorgt voor veel lichtinval, ruimtelijke beleving in woonkamer en keuken;
- terras, tuin en belangrijke ruimten aan zuidzijde;
- nieuwe toegang tot woning d.m.v. grastegels;

Nieuwe schuurvolume:
BVO_{totaal} = ca. 343m²

inhoud: ca. 1600m³



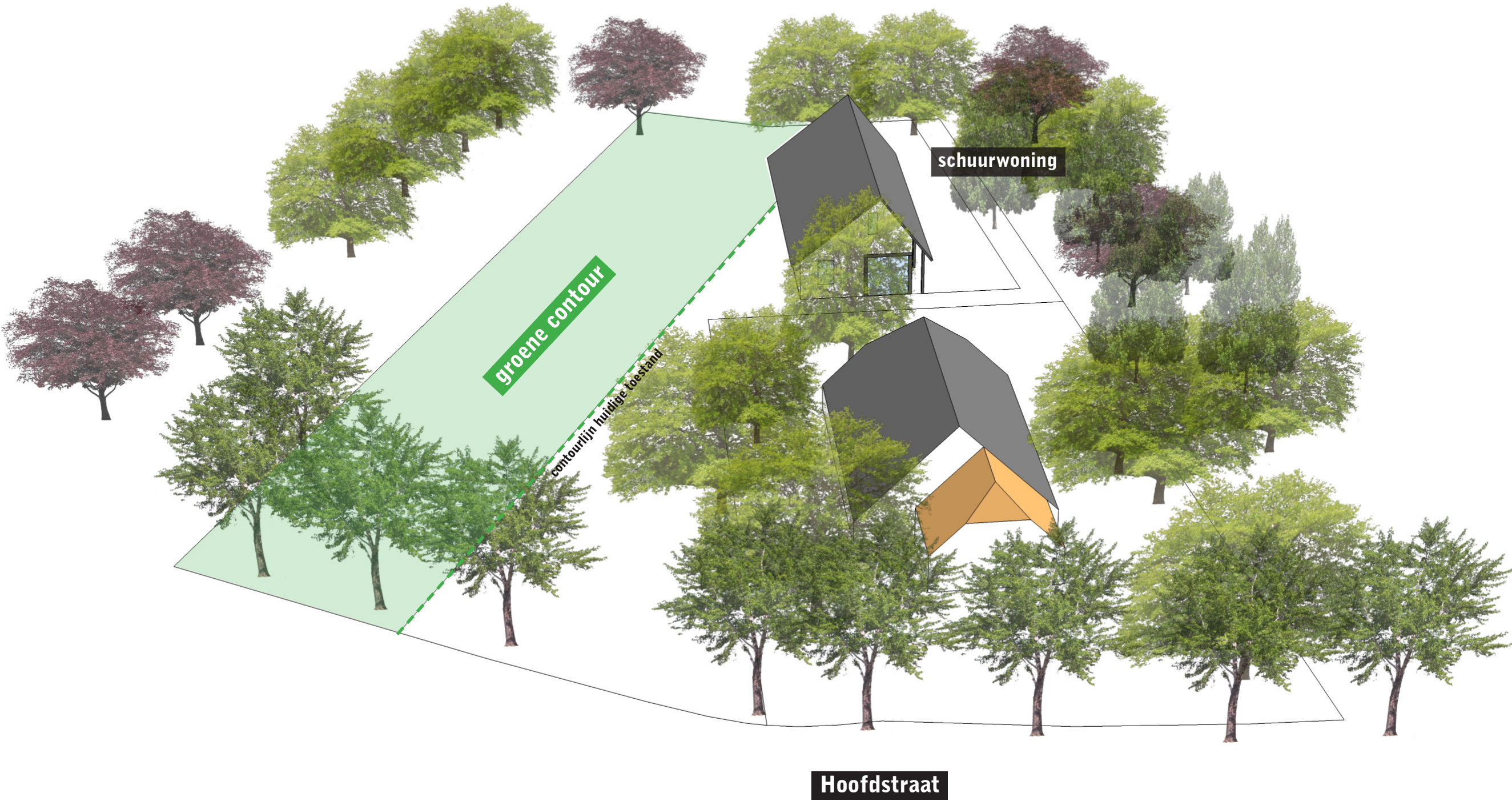




Zicht vanuit de achtertuin



Zicht vanaf de Hoofdstraat richting voorgevel

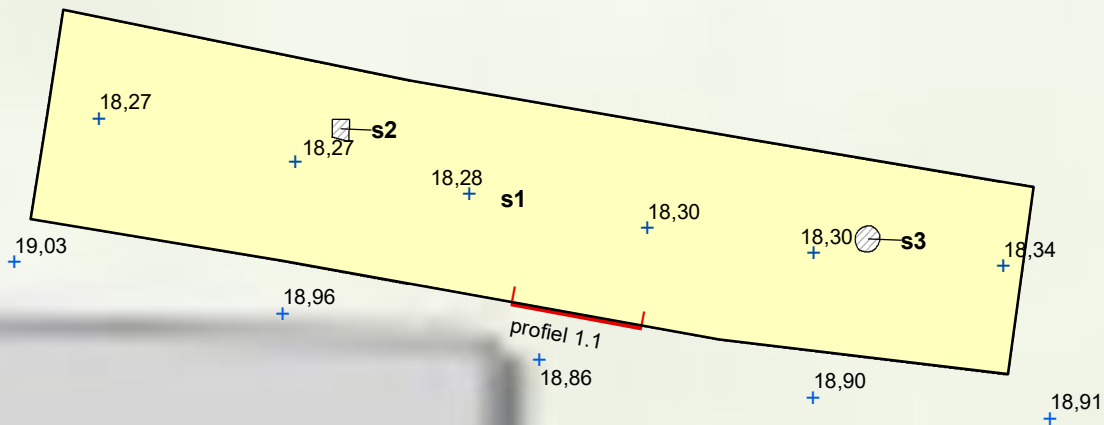




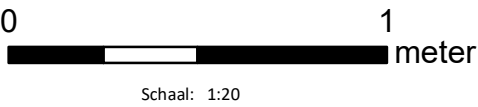
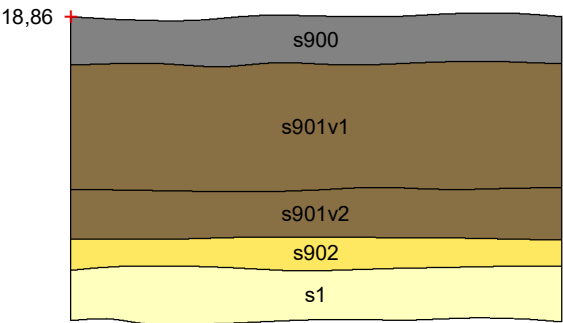


Bijlage 2 Overzicht proefsleuf en profiel

werkput 1 vlak 1



profiel 1.1



Legenda

- bouwvoor
- esdek
- menglaag esdek met BC-horizont
- C-horizont
- recente verstoring
- + hoogte in meters t.o.v. NAP
- locatie profiel
- omtrek bouwvlak



Zernikelaan 8
9351 VA LEEK

Postbus 136
9350 AC LEEK

0594 55 24 20
info@mug.nl
www.mug.nl

MBa MdW Eerste uitgave				26-2-2019
Wijz.	Get.	Gec.	Omschrijving	Datum
Project:				Projectnummer: 19300171
Elp Hoofdstraat 7				Bijlage: 2
				Schaal: 1:80
				Formaat: A3
Opdrachtgever:				DEFINITIEF
Dhr. E. Wiersma				
Onderdeel:				
Allesporenkaart en profiel werkput 1				

**PRAKTISCHE
DENKERS**
over infra, geo, archeo en milieu

PRAKTISCHE
DENKERS
over infra, geo, archeo en milieu

Bijlage 3 Sporenlijst

spoor	put	vlak	vulling	aardspoor	profiel	kleur	vlek	lithologie	insluitsel	opmerking
1	1	1	1	C-horizont		DRGE	BR	Zs1		
900	1		1	bouwvoor	p1	GR		Zs1		
901	1		1	esdek	p1	DRBRGR		Zs1	houtskoolspikkels	licht humeus
901	1		2	esdek	p1	GRBR	GE	Zs1	houtskoolspikkels	licht humeus
902	1		2	BC-horizont	p1	BRGE	DRBRGR	Zs1	houtskoolspikkels	menglaag met S901, v2
2	1	1	1	recente verstoring		GR		Zs1		(sub)recente paalkuil
3	1	1	1	recente verstoring		GR		Zs1		(sub)recente paalkuil

Z	zand
s	siltig
1	licht

**Bijlage 4 Lijst met beperkte verklaring van
de richtlijnen Waardestelling**

Overzicht van de richtlijnen voor de waardestelling

Waardering	Criteria	Parameters
Beleving	Schoonheid	- zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement - vorm en structuur - relatie met omgeving
Fysieke kwaliteit	Herinneringswaarde	- verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis - associatie met toegeschreven kwaliteit of betekenis
	Gaafheid	- aanwezigheid sporen - gaafheid sporen - ruimtelijke gaafheid - stratigrafie intact - mobilia in situ - ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling - ruimtelijke relatie tussen mobilia en sporen - aanwezigheid antropogeen biochemisch residu - stabiliteit van de natuurlijke omgeving
	Conservering	- conservering artefacten (metaal/overige) - conservering organisch materiaal
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	- het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode, binnen eenzelfde archeoregio, waarvan de aanwezigheid is vastgesteld - idem, op basis van een recente en specifieke verwachtingskaart (indien mogelijk/vereist)
	Informatiewaarde	- opgraving/onderzoek van vergelijkbare monumenten binnen dezelfde archeoregio (minder/meer dan vijf jaar geleden; volledig/partieel) - recent en systematisch onderzoek van de desbetreffende archeoregio - recent en systematisch onderzoek van de desbetreffende archeologische periode - passend binnen vastgesteld onderzoeksprogramma van universitair instituut, RACM of anderen
	Ensemblewaarde	- synchrone context (voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio) - diachrone-context (voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio) - landschappelijke context (fysisch- en historisch- geografische gaafheid van het contemporaine landschap) - aanwezigheid van contemporaine organische sedimenten in de directe omgeving
	Representativiteit	- kenmerkendheid voor een bepaald gebied en/of periode - het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd - idem, op basis van een recente en specifieke verwachtingskaart